

MONITOR POLSKI

DZIENNIK URZĘDOWY POLSKIEJ RZECZYPOSPOLITEJ LUDOWEJ

Warszawa, dnia 21 lipca 1955 r.

Nr 66

T R E Ś C :

Poz.:

UCHWAŁA PREZYDIUM RZĄDU

861 — nr 527 z dnia 2 lipca 1955 r. w sprawie zasad rozliczeń za dostawy, usługi i roboty 1081

Z A R Z Ą D Z E N I A :

862 — Przewodniczącego Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego z dnia 11 lipca 1955 r. zmieniające zarządzenie z dnia 5 maja 1955 r. w sprawie powoływania komisji w przedsiębiorstwach państwowych i w jednostkach organizacyjnych spółdzielczości 1086
863 — Ministra Obrony Narodowej z dnia 16 lipca 1955 r. o poborze w 1955 roku 1086

O B W I E S Z C Z E N I E

864 — Prezesa Narodowego Banku Polskiego z dnia 15 lipca 1955 r. w sprawie ogłoszenia ustalonych przez Narodowy Bank Polski kursów dewiz i pieniędzy zagranicznych 1087

861

UCHWAŁA Nr 527 PREZYDIUM RZĄDU

z dnia 2 lipca 1955 r.

w sprawie zasad rozliczeń za dostawy, usługi i roboty.

I. PRZEPISY OGÓLNE

Zakres obowiązywania.

§ 1. 1. Rozliczenia za dostawy, usługi i roboty między przedsiębiorstwami państwowymi, państwowymi organizacjami gospodarczymi, jednostkami budżetu Państwa, bankami, spółdzielniami, organizacjami spółdzielczymi oraz organizacjami politycznymi, zawodowymi i społecznymi mogą być dokonywane wyłącznie w sposób przewidziany w niniejszej uchwale.

2. Rozliczenia dotyczące prac projektowych i robót w zakresie inwestycji i budowlano-montażowych remontów kapitałnych oraz rozliczenia rolniczych spółdzielni produkcyjnych są dokonywane na podstawie odrębnych przepisów.

3. Minister Finansów na wniosek Prezesa Narodowego Banku Polskiego może rozciągnąć moc obowiązującą niniejszej uchwały na jednostki gospodarki uspołecznionej nią nie objęte lub wyłączyć niektóre jednostki spod zakresu jej działania.

4. Należności, które uległy przedawnieniu lub prekluzji, nie podlegają rozliczeniu.

5. Pobieranie zaliczek i przedpłat na poczet dostaw oraz wykonywanych usług i robót jest niedopuszczalne.

6. Przepisy dotyczące dostawców odnoszą się również do wykonawców usług i robót.

Dokumentacja rozliczeń.

§ 2. 1. Podstawą wszelkich rozliczeń za dostawy, usługi i roboty jest faktura, wystawiona stosownie do warunków umowy po całkowitym lub częściowym wykonaniu zamówienia. Faktura powinna być wystawiona w ciągu dwóch dni roboczych, liczonych od następnego dnia roboczego od daty wykonania dostawy, usługi lub roboty. Bank dostawcy może w

uzasadnionych przypadkach przedłużyć termin wystawienia faktury. Dostawca obowiązany jest podać w fakturze datę i numer umowy bądź zamówienia oraz datę wykonania umowy bądź zamówienia.

2. Przepisy uchwały odwołujące się do umowy mają odpowiednie zastosowanie do aktu administracyjnego właściwego organu administracji państwowej, jeżeli akt ten wynika z uchwały Prezydium Rządu i jest źródłem obowiązku wykonania dostawy, usługi i roboty.

3. Faktury przejściowe należy traktować na równi z fakturami wymienionymi w ust. 1.

4. Kopie faktur, a w rozliczeniach pozainkasowych oryginały faktur, oraz dokumenty stwierdzające wysyłkę towaru dostawca obowiązany jest przesłać odbiorcy listem poleconym lub doręczyć za pokwitowaniem w terminie ustalonym dla wystawienia faktury.

Termin wykonania umowy bądź zamówienia w zakresie dostaw, usług i robót.

§ 3. 1. Za datę wykonania umowy bądź zamówienia uważa się, w zależności od przewidzianego w umowie sposobu wykonania, datę:

- wysyłki towaru przez dostawcę,
- odbioru towaru lub roboty przez odbiorcę,
- wykonania usługi,
- okresowego obliczenia przy dostawach, usługach i robotach wykonywanych w sposób ciągły lub periodyczny.

2. W razie gdy umowa bądź zamówienie przewiduje wydanie towaru lub odbiór roboty po uprzednim powiadomieniu

przez dostawcę o przygotowaniu do odbioru, a odbiorca nie zgłosi się po odbiór w terminie przewidzianym w umowie bądź zamówieniu lub w terminie wyznaczonym przez dostawcę, za datę wykonania umowy bądź zamówienia uważa się datę, w której termin ten upłynął. Przepis ten ma odpowiednie zastosowanie w razie, gdy przewidziana w umowie bądź w zamówieniu wysyłka towaru nie może nastąpić z winy odbiorcy.

II. ROZLICZENIA INKASOWE

A. Akceptowa forma rozliczeń.

Zasady ogólne.

§ 4. 1. Akceptowa forma rozliczeń polega na wyrażeniu przez płatnika (odbiorcę) zgody (akceptu) na pokrycie z jego rachunku bankowego należności wynikających z faktur.

2. Dostawca sporządza na podstawie wystawionych faktur bankowy dokument rozliczeniowy „żądanie zapłaty” i składa go w banku dla niego właściwym najpóźniej następnego dnia roboczego po upływie terminu przewidzianego dla wystawienia faktury. W razie późniejszego złożenia żądania zapłaty dostawca nie może korzystać z kredytu na należności fakturowe.

3. Po upływie 30 dni kalendarzowych od terminu przewidzianego dla wystawiania faktur bank dostawcy odmawia przyjęcia żądania zapłaty do inkasa. W uzasadnionych przypadkach bank dostawcy może zezwolić na złożenie żądania zapłaty również po upływie powyższego terminu. Jeżeli bank odmówi przyjęcia żądania zapłaty z powodu upływu 30-dniowego terminu, należność powinna być rozliczona w trybie określonym w § 15 ust. 2.

4. Dostawca dołączając do żądania zapłaty oryginał faktury, którą bank przesyła płatnikowi. Dostawca obowiązany jest oznaczyć fakturę numerem właściwego żądania zapłaty.

5. Przy rozliczeniach za dostawy i usługi inwestycyjne dostawca dołącza do żądania zapłaty oryginał i dodatkową kopię faktury.

Termin i forma akceptu.

§ 5. 1. Płatnikowi przysługuje 5-dniowy termin akceptu żądania zapłaty. Termin ten obejmuje dni robocze i biegnie od następnego dnia od daty wysłania przez bank płatnika wezwania do zapłaty.

2. Bank płatnika może przedłużyć termin akceptu do 7 dni roboczych, gdy siedziba płatnika jest znacznie oddalona od banku bądź gdy usprawiedliwia to charakter dostaw, usług lub robót.

3. Termin akceptu dla jednostek budżetowych Ministerstwa Obrony Narodowej, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Komitetu do Spraw Bezpieczeństwa Publicznego oraz dla państwowych gospodarstw rolnych, organizacji politycznych, zawodowych i społecznych wynosi 10 dni kalendarzowych.

4. Niezgłoszenie we właściwym terminie umotywowanej odmowy akceptu jest równoznaczne z zaakceptowaniem (w formie akceptu milczącego) sumy płatności wynikającej z żądania zapłaty.

Odmowa akceptu.

§ 6. 1. Płatnik może odmówić akceptu sumy objętej żądaniem zapłaty. Odmowa akceptu może być całkowita lub częściowa.

2. Całkowita odmowa akceptu może nastąpić, gdy:

- a) odbiorca nie zamawiał towaru, usługi lub roboty,
- b) odbiorca zapłacił już za towar, usługę lub robotę,

c) dostarczony towar jest w całości nieodpowiedni co do jakości ze względu na istotne wady,

d) dostarczony towar nie nadaje się do użytku jako nie skompletowany,

e) całość dostarczonego towaru nie odpowiada obowiązującym standardom,

f) w drodze przedadresowano towar na innego odbiorcę,

g) postanowienia umowy między dostawcą a odbiorcą przewidują odmowę akceptu w określonych w umowie przypadkach.

3. Częściowa odmowa akceptu może nastąpić, gdy:

a) dostawca nie stosował cen, narzutów lub marż ustalonych umową, cennikiem lub w inny sposób prawny,

b) nadesłano towar w ilości przewyższającej ilość przewidzianą w umowie,

c) nadesłano obok towaru zamówionego również towar nie zamówiony,

d) odbiorca zapłacił już za część towaru, usługi lub roboty,

e) faktura lub żądanie zapłaty wykazuje błędy rachunkowe,

f) część dostarczonego towaru jest nieodpowiednia co do jakości ze względu na istotne wady,

g) część dostarczonego towaru nie nadaje się do użytku jako nie skompletowana,

h) część dostarczonego towaru nie odpowiada obowiązującym standardom,

i) w drodze przedadresowano część towaru na innego odbiorcę,

j) dostawca nie potrącił należnych płatnikowi kar umownych.

4. Wszelkie inne zastrzeżenia, nie wymienione w ust. 2 i 3, nie stanowią podstawy do odmowy akceptu, a roszczenia z nich wynikające mogą być dochodzone w drodze arbitrażowej lub sądowej.

5. Odmowa akceptu powinna być złożona w terminie akceptu w formie pisma doręczonego wraz z kopią bankowi płatnika. Po przyjęciu odmowy akceptu bank przesyła dostawcy kopię potwierdzonej odmowy akceptu.

6. Odbiorca nie może odmówić akceptu, jeżeli zużył towar przed upływem terminu akceptu.

Pokrywanie żądań zapłaty.

§ 7. 1. Bank płatnika obciąża rachunek płatnika w następnym dniu roboczym po upływie terminu akceptu (akcept milczący) lub po wyraźnym pisemnym zaakceptowaniu żądania zapłaty (akcept wyraźny), przyjmując za podstawę saldo jego rachunku na koniec ostatniego dnia terminu akceptu z uwzględnieniem przepisów § 24.

2. Akcept lub odmowa akceptu nie pozbawiają dostawcy i odbiorcy praw do późniejszego wystąpienia z wzajemnymi roszczeniami.

Dolna granica rozliczeń.

§ 8. 1. Dolna granica rozliczeń w formie akceptowej wynosi zł 900 dla jednego żądania zapłaty. Prezes Narodowego Banku Polskiego może ustalić dla niektórych jednostek objętych uchwałą bądź dla niektórych dostaw, usług i robót dolną granicę rozliczeń poniżej zł 900, nie niżej jednak niż zł 250.

2. Żądanie zapłaty może obejmować kilka faktur na sumy powyżej zł 100, przy czym suma żądania zapłaty nie może być niższa od zł 900 lub sumy dolnej granicy rozliczeń ustalonej przez Prezesa Narodowego Banku Polskiego.

Bankowa kontrola żądań zapłaty i faktur.

§ 9. 1. Bank przeprowadza kontrolę składanych do inkasa żądań zapłaty i faktur, a przede wszystkim bada, czy:

- objęta żądaniem zapłaty należność może być rozliczana w trybie rozliczeń inkasowych,
- rubryki żądania zapłaty zostały właściwie wypełnione przez dostawcę, a podane w żądaniu zapłaty sumy zgadzają się z sumami załączonych oryginałów faktur,
- żądanie zapłaty wystawione na jednostkę budżetową lub budżetowaną oznaczone jest właściwą klasyfikacją budżetową,
- żądanie zapłaty z tytułu dostaw i usług inwestycyjnych oznaczone jest symbolami planu inwestycyjnego, a żądanie zapłaty z tytułu kapitalnych remontów oznaczone jest symbolem planu kapitalnych remontów,
- żądanie zapłaty oznaczone jest datą wykonania umowy lub zamówienia, a faktury — datą i numerem umowy bądź zamówienia,
- żądanie zapłaty zostało złożone w banku w ciągu 30 dni kalendarzowych od daty wystawienia faktury (§ 4 ust. 3),
- w fakturach z tytułu dostaw dóbr inwestycyjnych podane zostały podstawy prawne zastosowanych cen, rabatów i kosztów dodatkowych.

2. Bank może odmówić przyjęcia żądań zapłaty nie odpowiadających wymaganiom określonym w ust. 1.

Kary za zwłokę.

§ 10. 1. Bank pobiera od płatnika na rzecz dostawcy karę za zwłokę od żądań zapłaty nie pokrytych w terminie z braku środków. Kara wynosi 0,05% dziennie od nie pokrytej sumy żądania zapłaty, przy czym najniższa suma kary wynosi zł 10 od każdego żądania zapłaty.

2. Pobieranie kar za zwłokę wyklucza pobieranie odsetek zwłoki.

Przechowywanie nie opłaconych materiałów i towarów na odpowiedzialność odbiorcy.

§ 11. 1. Odbiorca obowiązany jest do należytego przechowywania nie opłaconych materiałów i towarów pochodzących z dostaw bez prawa ich użytkowania w przypadkach:

- złożenia częściowej lub całkowitej odmowy akceptu przewidzianej w § 6 ust. 2 lit. a), c) — e) oraz w ust. 3 lit. b), c), f) — h),
- zastrzeżenia w umowie przez dostawcę, że przedmiot dostawy nie może być użyty do czasu uregulowania należności przez odbiorcę,
- zarządzenia banku płatnika, wydanego w razie systematycznego i zawinionego łamania przez odbiorcę dyscypliny płatniczej.

2. Zakaz użytkowania materiałów i towarów przez odbiorcę nie dotyczy materiałów i towarów ulegających szybkiemu zepsuciu.

B. Bezakceptowa forma rozliczeń.

Zasady ogólne.

§ 12. 1. Nie wymagają akceptu żądania zapłaty z tytułu należności za:

- gaz, parę, sprężone powietrze,
- energię elektryczną i ciepłą,

- starytowane usługi komunalne,
- opłaty pocztowe, telekomunikacyjne i radiowe oraz
- należności objęte tytułami wykonawczymi (arbitrażowymi, sądowymi, administracyjnymi).

2. Minister Finansów na wniosek Prezesa Narodowego Banku Polskiego może ustalić rozliczanie w trybie bezakceptowym również innych dostaw i usług.

3. Przepisy niniejszej uchwały zawarte w § 4 ust. 2 — 4 oraz w §§ 9, 10 i 24 stosuje się odpowiednio do rozliczeń bezakceptowych.

Pokrywanie żądań zapłaty.

§ 13. Bank płatnika obciąża rachunek płatnika sumą żądania zapłaty w następnym dniu roboczym po dniu wpływu żądania zapłaty do banku płatnika, przyjmując za podstawę saldo jego rachunku na koniec dnia, w którym żądanie zapłaty wpłynęło do banku płatnika. Przepisy § 24 stosuje się odpowiednio.

Dolna granica rozliczeń.

§ 14. 1. Dolna granica rozliczeń w formie bezakceptowej wynosi zł 250 dla jednego żądania zapłaty.

2. Żądanie zapłaty może obejmować kilka faktur na sumy powyżej zł 100, przy czym ogólna suma żądania zapłaty nie może być niższa od sumy podanej w ust. 1.

3. Ograniczenie, o którym mowa w ust. 1, nie dotyczy żądań zapłaty wystawianych na podstawie tytułów wykonawczych (arbitrażowych, sądowych, administracyjnych).

III. INNE FORMY ROZLICZEŃ

Rozliczenia gotówką, przekazami oraz poleceniami przelewu.

§ 15. 1. Wszystkie rozliczenia za dostawy, usługi i roboty regulowane są:

- do zł 100 — gotówką, przekazem pocztowym lub za pobraniem,
- powyżej zł 100 do zł 250 (dolna granica w rozliczeniach bezakceptowych) i do zł 900 (dolna granica w rozliczeniach akceptowych) w zależności od umowy — gotówką, przekazem pocztowym, za pobraniem lub poleceniem przelewu.

2. Rozliczenia z tytułu reklamacji i rachunków dodatkowych, wynikających z rozliczeń za dostawy, usługi i roboty, dokonywane są:

- do zł 100 — gotówką, przekazem pocztowym lub za pobraniem,
- powyżej zł 100 do zł 900 w zależności od umowy — gotówką, przekazem pocztowym, za pobraniem lub poleceniem przelewu,
- powyżej zł 900 — poleceniem przelewu.

Minister Finansów na wniosek Prezesa Narodowego Banku Polskiego zezwoli na regulowanie niektórych należności z tytułu reklamacji i rachunków dodatkowych w trybie rozliczeń inkasowych.

3. Prezes Narodowego Banku Polskiego w przypadku, gdy bank dostawcy i bank płatnika znajdują się w tej samej miejscowości, może wprowadzić w rozliczeniach miejscowych zamiast rozliczeń inkasowych z tytułu dostaw, usług i robót rozliczenia za pomocą poleceń przelewu.

4. Polecenia przelewu przewidziane w ust. 1, 2 i 3 powinny być złożone przez płatnika w banku dla niego właściwym w ciągu 5 dni roboczych od daty otrzymania faktury lub

innego dokumentu uzasadniającego zobowiązanie, a jeżeli termin płatności określa umowa — najpóźniej w dniu, w którym ten termin upływa.

5. O złożeniu polecenia przelewu płatnik obowiązany jest równocześnie zawiadomić dostawcę pod rygorem poniesienia kosztów procesu, z jakim wystąpić może dostawca w razie nieotrzymania zawiadomienia.

6. Bank pobiera od wystawcy polecenia przelewu (płatnika) na rzecz dostawcy karę za zwłokę od poleceń przelewu z tytułu należności wymienionych w ust. 1, 2 i 3 oraz w §§ 20 i 21, nie pokrytych w terminie z braku środków. Kara wynosi 0,05% dziennie od nie pokrytej sumy polecenia przelewu, przy czym najniższa suma kary wynosi zł 10 od każdego polecenia przelewu.

7. Pobieranie kar za zwłokę wyklucza pobieranie odsetek zwłoki.

8. Cofnięcie przez wystawcę (płatnika) polecenia przelewu jest bezskuteczne, chyba że na takie cofnięcie wierzyciel wyrazi pisemną zgodę.

9. Terminy przedawnienia i prekluzji nie biegną w okresie, w którym złożone do banku polecenie przelewu nie jest realizowane z powodu braku środków na rachunku wystawcy.

Limitowane książeczki czekowe.

§ 16. 1. Przedmiotem rozliczeń za pomocą limitowanych książeczek czekowych są staryfowane należności zakładów łączności z tytułu przesyłek pocztowych oraz staryfowane należności uspołecznionych przedsiębiorstw transportu: kolejowego, drogowego, powietrznego i wodnego — za usługi transportowe z tytułu przewozu towarów, świadczone na rzecz innych jednostek gospodarczych, korzystających stale z tych usług.

2. Prezes Narodowego Banku Polskiego może rozszerzyć zakres stosowania rozliczeń za pomocą limitowanych książeczek czekowych na niektóre dostawy, roboty i inne usługi nie wymienione w ust. 1.

3. Czeki z limitowanej książeczki czekowej mogą być wystawiane w ramach zatwierdzonego przez bank płatnika limitu w dowolnej wysokości, nie niższej jednak niż zł 100.

4. Termin ważności limitowanej książeczki czekowej wynosi 3 miesiące od daty jej wystawienia. Termin ważności czeku wynosi 10 kalendarzowych dni od daty jego wystawienia. Po upływie tego terminu bank nie przyjmuje czeków z limitowanej książeczki czekowej do realizacji, a zarezerwowaną kwotę limitu zwraca w terminie 2 miesięcy od daty upływu terminu ważności limitowanej książeczki czekowej na właściwy rachunek płatnika.

5. Limitowana książeczka czekowa może być użyta jedynie dla rozliczeń z jednostkami wymienionymi w książeczce.

6. Bank może pozbawić płatnika prawa korzystania z rozliczeń za pomocą limitowanych książeczek czekowych w razie nieprzestrzegania przepisów dotyczących stosowania tych rozliczeń.

7. Czeki z limitowanych książeczek czekowych, wystawione przez jednostki budżetowe w ostatniej dekadzie roku budżetowego, mogą być realizowane najpóźniej w dniu 31 grudnia.

Czeki akceptowane.

§ 17. 1. Rozliczenia za pomocą czeków akceptowanych mogą być dokonywane:

- z urzędami pocztowymi — za wystawione przekazy pieniężne i związane z nimi opłaty pocztowe,
- z uspołecznionymi przedsiębiorstwami transportu kolejowego, drogowego, powietrznego i wodnego — za

usługi transportowe z tytułu przewozu towarów o charakterze niestałym.

2. Prezes Narodowego Banku Polskiego może rozszerzyć zakres stosowania rozliczeń za pomocą czeków akceptowanych na niektóre dostawy, roboty i usługi nie wymienione w ust. 1.

3. Przez akcept czeku bank potwierdza, że na odrębnym koncie zostały zarezerwowane środki wystawcy na opłacenie czeku.

4. Dolna granica rozliczeń za pomocą czeków akceptowanych wynosi zł 900.

5. Akcept czeku jest ważny w terminie 10 dni od daty wystawienia czeku. Po upływie tego terminu bank dostawcy nie przyjmuje czeku akceptowanego do realizacji, a zarezerwowane środki zwraca w terminie 2 miesięcy od daty ważności akceptu czeku na właściwy rachunek wystawcy czeku.

6. Czeki z wystawienia jednostek budżetowych, akceptowane w ostatniej dekadzie roku budżetowego, mogą być realizowane najpóźniej w dniu 31 grudnia.

Akredytywy.

§ 18. 1. Rozliczenia za pomocą akredytywy mogą być stosowane:

- jeżeli tę formę rozliczeń ustala umowa zawarta pomiędzy dostawcą i płatnikiem lub zarządzenie właściwego ministra (kierownika urzędu centralnego) dotyczące niektórych dostaw lub określonych płatników,
- na żądanie dostawcy w stosunku do niepunktualnych płatników,
- na żądanie banku w stosunku do przedsiębiorstw, w których występują stałe nieprawidłowości w zakresie gospodarki materiałowej.

2. Dolna granica rozliczeń w formie akredytywy oraz najniższa suma wypłaty z akredytywy wynosi zł 900.

3. Termin ważności akredytywy liczy się od daty jej otwarcia i wynosi:

- przy akredytywie miejscowej — dni 15,
- przy akredytywie zamiejscowej — dni 30.

4. W przypadkach uzasadnionych bank płatnika może przedłużyć terminy podane w ust. 3.

Rachunki specjalne.

§ 19. 1. Rachunki specjalne mogą być otwierane w banku dostawcy przez jednostki rozliczające się w trybie uchwały, które ze względu na specjalne znaczenie pewnych dostaw lub usług powinny dokonywać kontroli ich wykonania w siedzibie zamiejscowego dostawcy.

2. Rachunkiem specjalnym dysponuje w siedzibie dostawcy pełnomocnik płatnika (odbiorcy), podpisujący samodzielnie wszelkie dyspozycje z tego rachunku.

3. Wniosek o otwarcie rachunku specjalnego składa płatnik w banku prowadzącym jego rachunek.

4. Bank dostawcy ma obowiązek kontroli dyspozycji z rachunku specjalnego i badania zgodności tych dyspozycji z warunkami podanymi we wniosku.

Rozliczenia planowe.

§ 20. 1. Rozliczeniami planowymi objęte mogą być — na podstawie umowy między kontrahentami, zatwierdzonej przez bank — rozliczenia dotyczące okresowych, planowych dostaw i usług.

2. Rozliczenia planowe regulowane są za pomocą poleceń przelewu, w ustalonych umową okresach i sumach. Okresy te

nie mogą przekraczać 5 dni. Regulowanie zobowiązań poleceniami przelewu następuje niezależnie od wartości dostarczonych towarów bądź świadczonych usług.

3. Wyrównywanie rozliczeń na podstawie otrzymanych faktur następuje, zależnie od umowy, w okresach 5-, 10- lub 15-dniowych.

4. W uzasadnionych przypadkach Prezes Narodowego Banku Polskiego może przedłużyć okres przelewów planowych do dni 10, a okres wyrównania rozliczeń do dni 30.

Okresowe rozliczenia saldami.

§ 21. 1. Okresowe rozliczenia saldami mogą obejmować — na podstawie umowy między kontrahentami, zatwierdzonej przez bank — rozliczenia z tytułu wzajemnych stałych dostaw towarów lub świadczonych usług.

2. Rozliczenia saldami następują w ustalonych umową terminach 5-, 10- lub 15-dniowych.

3. Ustalona w umowie jednostka rozliczająca wyrównuje wynikające na jej korzyść saldo rozliczeń w okresach umownych w formie akceptowych rozliczeń inkasowych, a saldo na korzyść kontrahenta — przez wystawienie polecenia przelewu, załączając do żądania zapłaty oraz polecenia przelewu wyciąg z dokonanych rozliczeń.

Jednorazowe kompensaty dwustronne.

§ 22. 1. Jednorazowymi kompensatami dwustronnymi mogą być objęte rozliczenia dotyczące wzajemnych bezspornych roszczeń między dwoma uczestnikami rozliczeń.

2. Bank dokonuje kompensaty na wniosek jednego z uczestników lub z własnej inicjatywy.

Jednorazowe lub stałe kompensaty wielostronne.

§ 23. 1. Jednorazowymi lub stałymi kompensatami wielostronnymi mogą być objęte rozliczenia bezspornych roszczeń między kontrahentami.

2. Wyrównanie przez bank rachunków kompensacyjnych następuje w zależności od wyniku rozliczenia przez uznanie rachunków rozliczeniowych albo obciążenie rachunków rozliczeniowych lub pożyczkowych uczestników kompensat.

3. Dla dokonywania stałych kompensat wielostronnych banki mogą organizować biura wzajemnych rozliczeń.

IV. REGULOWANIE PŁATNOŚCI

Kolejność pokrywania płatności w razie braku środków na rachunku rozliczeniowym płatnika.

§ 24. 1. W razie braku dostatecznych środków na rachunku rozliczeniowym płatnika ustala się następującą kolejność pokrywania płatnych zobowiązań:

- plące, płatności zrównane z płatcami, kwoty potrącone z listy płac, składki na ubezpieczenia społeczne,
- podatki, rozliczenia z budżetem Państwa, składki z tytułu obowiązkowych ubezpieczeń rzeczowych, wpłaty na rzecz funduszu wyrównawczego strat spółdzielczości,
- zobowiązania z tytułu dostaw, usług i robót w kolejności wpływu dokumentów rozliczeniowych do banku płatnika, bez względu na formę rozliczeń, wraz z przypadającymi od nich karami za zwłokę, kary za nieprzestrzeżenie dyscypliny rozliczeń,

d) raty amortyzacyjne na inwestycje i kapitalne remonty, wpłaty na rzecz funduszu rozwoju przemysłu terenowego, wpłaty na fundusz szkód górniczych, wpłaty na rzecz funduszu inwestycyjnego spółdzielczości,

e) spłaty z tytułu kredytów bankowych w terminie płatności;

f) wszelkie inne zobowiązania w kolejności wpływu dokumentów rozliczeniowych do banku płatnika.

2. Płatności oparte na tytułach wykonawczych (arbitrażowych, sądowych, administracyjnych) pokrywane są, stosownie do rodzaju dochodzonej należności, według kolejności ustalonej w ust. 1.

3. Zadłużenia przedsiębiorstw z tytułu udzielonego przez bank kredytu na fundusz płac podlegają spłacie w kolejności bezpośrednio po płatnościach wymienionych w ust. 1 lit. a), a przed płatnościami wymienionymi w ust. 1 lit. b).

4. Minister Finansów na wniosek Prezesa Narodowego Banku Polskiego może ustalić rodzaje płatności zrównanych z płatcami (ust. 1 lit. a) oraz inne rodzaje kredytów bankowych płatnych w kolejności podanej w ust. 3.

Rezerwowanie środków na rachunkach bankowych.

§ 25. 1. Bank może na wniosek jednostki gospodarki uspołecznionej dopuszczać do gromadzenia na jej rachunku rozliczeniowym środków na wypłatę funduszu płac w drodze wstrzymania regulacji płatności wymienionych w § 24 ust. 1 lit. b) — f), jednakże nie wcześniej niż na 5 dni przed terminem wypłaty z funduszu płac.

2. Bank może na wniosek jednostki gospodarki uspołecznionej rezerwować na rachunku rozliczeniowym środki na dokonywanie płatności zrównanych z płatcami przed uregulowaniem płatności wymienionych w § 24 ust. 1 lit. b) — f). Wysokość rezerwy ustalana jest przez bank w zależności od charakteru działalności przedsiębiorstwa, przy czym wysokość jej nie może przekraczać 5% średniego dziennego wpływu ze sprzedaży. Prezes Narodowego Banku Polskiego oraz dyrektorzy Banku Inwestycyjnego i Banku Rolnego mogą ustalić dla poszczególnych przedsiębiorstw wyższy procent rezerwy na płatności zrównane z płatcami, nie przekraczający jednak 10% średniego wpływu dziennego.

V. ODPOWIEDZIALNOŚĆ ZA NARUSZENIE DYSCYPLINY ROZLICZEŃ

§ 26. Za dopuszczenie przez bank do zwłoki w uznaniu rachunku z tytułu rozliczeń za dostawy, usługi i roboty bank obowiązany jest zapłacić na rzecz poszkodowanej jednostki karę od nie pokrytej sumy w wysokości 0,05% za każdy dzień zwłoki.

§ 27. 1. Za niezgłoszenie w banku we właściwym terminie mylnego uznania rachunku bankowego nienależną sumą posiadacz rachunku płaci na rzecz banku karę od mylnie przekazanej mu sumy w wysokości 0,05% za każdy dzień zwłoki, licząc ją od dnia kalendarzowego następującego po dacie mylnego uznania rachunku.

2. Za terminowe zgłoszenie mylnego uznania rachunku bankowego uważa się zgłoszenie dokonane w ciągu 10 dni od daty otrzymania wyciągu z rachunku.

§ 28. 1. Kary przewidziane w §§ 26 i 27 zastępują odszkodowanie.

2. Kary podlegają zapłacie bez potrzeby wykazania przez uprawnionego do ich otrzymania jakiegokolwiek szkody.

§ 29. Za złożenie w banku żądania zapłaty za całość dostawy, usługi lub roboty w razie jej niewykonania lub wyko-

niania tylko częściowego dostawca obowiązany jest zapłacić na rzecz płatnika karę w wysokości 5% bezpodstawnie żądanej kwoty.

§ 30. Za złożenie nieuzasadnionej odmowy akceptu płatnik obowiązany jest zapłacić na rzecz dostawcy karę w wysokości 5% od kwoty objętej bezpodstawną odmową akceptu.

§ 31. Za korzystanie z nie opłaconego towaru, znajdującego się w myśl § 11 na przechowaniu u płatnika (odbiorcy), płatnik obowiązany jest zapłacić na rzecz dostawcy karę w wysokości 5% wartości nieprawie zużytego towaru.

§ 32. Za złożenie w banku polecenia przelewu przewidzianego w § 15 po upływie 5 dni roboczych od daty otrzymania faktury lub innego dokumentu uzasadniającego zobowiązanie płatnik obowiązany jest zapłacić na rzecz dostawcy karę w wysokości:

- a) od poleceń przelewu do zł 900 — zł 10 za każdy dzień zwłoki,
- b) od poleceń przelewu powyżej zł 900 — 0,05% za każdy dzień zwłoki, przy czym najniższa suma kary wynosi zł 10 od każdego polecenia przelewu.

§ 33. Kary przewidziane w §§ 29 — 32 nie wyłączają odpowiedzialności na zasadach ogólnych.

§ 34. W razie stwierdzenia naruszenia dyscypliny rozliczeń w przypadkach przewidzianych w §§ 29 i 31 uczestnik rozliczeń lub bank zawiadamiają właściwego prokuratora.

§ 35. Tryb dochodzenia kar za naruszenie dyscypliny rozliczeń ustali Minister Finansów.

VI. PRZEPISY KOŃCOWE

§ 36. Szczegółowe zasady stosowania rozliczeń objętych niniejszą uchwałą ustala Prezes Narodowego Banku Polskiego.

§ 37. 1. Traci moc uchwała nr 877 Prezydium Rządu z dnia 12 grudnia 1951 r. w sprawie zasad rozliczeń za dostawę, usługi i roboty między jednostkami gospodarki uspołecznionej (Monitor Polski Nr A-103, poz. 1500).

2. Do czasu wydania przepisów wykonawczych na podstawie niniejszej uchwały zachowują moc zarządzenia wydane na podstawie uchwały nr 877 Prezydium Rządu z dnia 12 grudnia 1951 r. i przepisy szczególne dotyczące:

- 1) objęcia rozliczeniami inkasowymi jednostek innych niż wymienione w uchwale nr 877,
  - 2) ustalenia rodzajów płatności zrównanych z płatami co do kolejności pokrycia,
  - 3) ustalenia płatności podlegających regulacji w trybie rozliczeń bezakceptowych,
- jeżeli nie są sprzeczne z przepisami niniejszej uchwały.

§ 38. Wykonanie uchwały porucza się Ministrowi Finansów.

§ 39. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 września 1955 r.

Prezes Rady Ministrów: *J. Cyrankiewicz*

862

ZARZĄDZENIE PRZEWODNICZĄCEGO PAŃSTWOWEJ KOMISJI PLANOWANIA GOSPODARCZEGO

z dnia 11 lipca 1955 r.

zmieniające zarządzenie z dnia 5 maja 1955 r. w sprawie powoływania komisji w przedsiębiorstwach państwowych i w jednostkach organizacyjnych spółdzielczości.

Na podstawie § 6 ust. 1 uchwały nr 38 Rady Ministrów z dnia 30 stycznia 1954 r. w sprawie trybu powoływania komisji resortowych i wynagrodzenia za udział w posiedzeniach (Monitor Polski Nr A-30, poz. 442) zarządza się, co następuje:

§ 1. W zarządzeniu Przewodniczącego Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego z dnia 5 maja 1955 r. w sprawie powoływania komisji w przedsiębiorstwach państwowych i w jednostkach organizacyjnych spółdzielczości (Monitor Polski Nr 44, poz. 434) wprowadza się następujące zmiany:

1) § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. W przedsiębiorstwach państwowych komisje powołuje kierownik przedsiębiorstwa, a w spółdzielniach — zarząd.”;

2) w § 6 pkt 3 i 4 otrzymują brzmienie:

„3) dla spółdzielni zrzeszonych w centralach — właściwa centrala,

4) dla spółdzielni nie zrzeszonych w centralach — Centralny Związek Spółdzielczy”.

§ 2. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Przewodniczący Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego: *E. Szyr*

863

ZARZĄDZENIE MINISTRA OBRONY NARODOWEJ

z dnia 16 lipca 1955 r.

o poborze w 1955 roku.

Na podstawie art. 21 ust. 1, art. 27 ust. 2, art. 28 ust. 2, art. 29 i 41 ust. 1 ustawy z dnia 4 lutego 1950 r. o powszechnym obowiązku wojskowym (Dz. U. z 1950 r. Nr 6, poz. 46,

z 1951 r. Nr 4, poz. 25, Nr 22, poz. 172, z 1953 r. Nr 27, poz. 104 i z 1955 r. Nr 6, poz. 37) zarządza się, co następuje: